

JOBB OCH EKONOMISK POLITIK

**SLUTPROTOKOLL, CENTERPARTIETS PARTISTÄMMA
19-22 SEPTEMBER 2013**

Ett hållbart val
CENTERPARTIET

1. INLEDNING

Centerpartiet vill förstärka den ekonomiska politiken i Sverige för att skapa fler jobb, fler företag i hela landet och en miljömässigt hållbar tillväxt som når alla. Under vår tid i regeringen har Centerpartiet bidragit till kraftiga förbättringar av den ekonomiska politiken; Sverige har ordnade statsfinanser, skatterna har sänkts på arbete och regelkrånglet minskat. Sysselsättningen har ökat påtagligt trots den utdragna globala och europeiska krisen. Men ännu är utanförskapet för stort och arbetslösheten för hög. Många platser i Sverige har inte tagit tillräcklig del av tillväxt och jobbskapande. Många viktiga strukturreformer saknas fortfarande för att öka sysselsättningen och stärka välfärden.

Centerpartiets jobbskaparlinje för Sverige sammanfattas i ett kraftfullt och väl underbyggt jobbpaket med konkreta och samverkande åtgärder för att stärka företagsamhet och sysselsättning i hela landet.

Centerpartiets jobbpaket omfattar:

- Sänkta kostnader för att anställa: lägre och enklare skatter, i synnerhet för små och växande företag.
- Rättvisare och rakare regler för anställning, så att inte de som har svårast att hävda sig på arbetsmarknaden systematiskt missgynnas av lagen, och så att arbetsgivare vågar anställa fler.
- Reformerad arbetsförmedling, där den arbetssökande själv väljer vilken arbetsförmedlare hon eller han tror är mest effektiv, med ambitionen att minska arbetsmarknadsåtgärder och öka andelen icke subventionerade jobb.
- Lärlingsjobb; möjligheten för fler att lära på jobbet till ingångslön för att nå yrkeskunskap och få in en fot på arbetsmarknaden.
- Så många vägar som möjligt till yrkeskompetens och anställning: teoretisk och praktisk yrkesutbildning, fortbildning och bildning.
- Bättre infrastruktur i hela landet, fysisk som digital.
- Grön skatteväxling med sänkt skatt på arbete och miljöförbättrande insatser och höjd skatt på utsläpp och miljöskadlig verksamhet.
- Fler personliga, arbetande, direkta, engagerade, småskaliga ägare istället för att skattemässigt gynna opersonligt, passivt, indirekt, institutionellt, storskaligt ägande.

Detta jobbpaket genomsyras av övertygelsen att det är utrymme för människors egen initiativkraft, inte statliga arbetsmarknadsåtgärder, som skapar de nya jobben och resurserna till den gemensamma välfärden. Att ekonomisk redighet skapas ur personlig rådgivning. Politikens roll är att skapa rätt grundvillkor med god utbildning, vård, omsorg, trygghetssystem och infrastruktur, samt med enkla och måttfulla skatter och regler.

Det är dags att vända flera decennier av hög ungdomsarbetslöshet, där generation efter generation får en svår start i arbetslivet när arbetsmarknaden förblir stängd för dem.

2. BÄTTRE MEN LÅNGTIFRÅN TILLRÄCKLIGT

I flera decennier har var tionde arbetsför svensk varit beroende av bidrag. De skatter som lagts på arbetstillfällena och de lagar och förordningar som lägger grunden för lönebildning och för de anställdas rättigheter har konsekvent gynnat de som redan har anställning framför de arbetslösa. De etablerade storföretagen har satts framför de små och nyskapade företagen.

Många platser i Sverige har därför en outnyttjad potential, många saknar hopp och söker efter den vändpunkt som ett sug efter arbetskraft och växande företag skapar. Medan incitamenten att arbeta och investera förbättrats under Alliansregeringen har många föråldrade regler och strukturer bestått, och med dem en tudelning av Sverige mellan utveckling och stagnation.

Den utdragna lågkonjunkturen medför stora utmaningar för den svenska arbetsmarknaden, där allt fler människor hamnar varaktigt utanför. Särskilt utsatta är gruppen ungdomar, som står för hälften av den totala ökningen i arbetslöshet.

Strukturomvandlingen ställer stora krav på ett gott företagsklimat, hög förändringsförmåga och flexibilitet på arbetsmarknaden, så att hela Sverige har möjlighet att följa med i utvecklingen. För att långsiktigt lösa de strukturella problemen krävs mod att genomföra reformer som ökar efterfrågan på arbetskraft, skapar rörlighet på arbetsmarknaden och förbättrar tryggheten och matchningen.

3. FLER NYA OCH VÄXANDE FÖRETAG

Företagande, i hela landet, måste underlättas mer. Cafét som gör att ortens centrum lever upp och det världsledande IT-logistikföretaget som expanderar och erövrar marknadsandelar, är båda viktiga delar av Sveriges välstånd och globala konkurrenskraft i en tid av ständig, och ibland brutal, omvandling. Medan de gamla industrikoncernerna minskar arbetsstyrkan, är det de små och växande företagen som går emot trenden och ökar sysselsättningen under krisen.

Centerpartiet sätter företagsamheten i centrum, inte för att vi vill gynna företagare som grupp utan för att det är förutsättningen för välstånd och bättre jobb för alla, både direkt genom skapandet och utvecklandet av arbetstillfällen och indirekt genom ökade skatteintäkter till gemensam finansiering av vård, skola och omsorg. Därför bör det lilla och växande företaget genomsyra all ekonomisk politik.

Sedan Alliansregeringen tillträdde 2006 har utvecklingen när det gäller entreprenörskap förstärkts kraftigt. Trenden för nyföretagandet pekar uppåt och från ett relativt svagt utgångsläge ligger Sverige i dag nära genomsnittet bland jämförbara länder när det gäller entreprenöriell aktivitet i tidiga skeden. Svenska entreprenörer kännetecknas av att de drivs av positiva, möjlighetsorienterade motiv.

Men svenska entreprenörer har fortfarande relativt sett lägre ambitioner när det gäller att anställa, innovera och internationalisera. Det vill Centerpartiet ändra på. Vi vill skapa en så bra växtmån som möjligt för de snabbväxande företagen, ”gasellerna”.

För att få fler snabbväxande företag måste politiken underlätta för tidiga skeden av till exempel kommersialisering, innovation och finansiering. Fler företag måste kunna välja att ta steget ut på en större, internationell marknad. Då krävs fortsatt minskade handelshinder och att samhället bidrar med ökade kunskaper om möjligheter och förhållanden utanför Sveriges gränser.

Business Sweden är i dag den organisation som ansvarar för det svenska export- och investeringsfrämjandet. För att fler företag ska välja att ta steget utanför våra gränser och vara konkurrenskraftiga på internationella marknader vill Centerpartiet pröva ett system där det finns kompletterande aktörer som svenska företag kan välja vid export och internationalisering. Det skulle öka mångfalden av aktörer och öka företagens valfrihet, så att de själva kan välja vilken aktör de vill anlita för en subventionerad tjänst eller liknande.

4. SÄNKTA KOSTNADER

Centerpartiet arbetar för att skapa världens bästa företagsklimat, med ett kostnadsläge där företag kan startas, utvecklas och stanna i Sverige.

Sverige har fortfarande bland de högsta skatterna på arbete i världen. Centerpartiet och Alliansen har ökat incitamenten för utbudet av arbetskraft, för att gå från bidrag till jobb, genom jobbskatteavdraget (som bland annat bygger på den jobbskatteavdragsmodell som Centerpartiet ursprungligen lanserade på 1990-talet). Regeringen har dessutom genomfört en rad andra viktiga skattereformer, från RUT-avdrag till sänkt arbetsgivaravgift för ungdomar.

Nu behövs dock en förnyad politik för att förstärka företagens efterfrågan på arbetskraft under krisen. Världens högsta skatter på anställning måste mildras så att de ökar incitamenten till jobbskapande. Sänkt arbetsgivaravgift för de små- och medelstora företagen minskar skattekillen mellan arbete och bidrag, det minskar direkt lönekostnaden och ökar köpkraften genom gradvis högre löner.

En annan kostnad för att anställa är företagens sjuklöneansvar. Det ger arbetsgivaren incitament att förbättra arbetsmiljön och få anställda åter i arbete. Men ofta är de anställdas sjuksituation något arbetsgivaren inte kan påverka. Utöver sjuklönen tillkommer kostnad för vikarie, annars riskerar företaget minskad produktion och försenade leveranser. Småföretag har ofta knappa marginaler, många arbetsgivare drar sig därför att anställa personer med sjukdomshistoria, ofta just de personer som står längst från arbetsmarknaden. Centerpartiet vill att staten återtar hela sjuklöneansvaret. I ett första steg vill vi slopa företagarnas sjuklöneansvar för den andra sjuklöneveckan.

5. RÄTTVISARE ARBETS RÄTT

En föråldrad och orättvis arbetsrätt skapar trösklar som stänger ute unga, invandrare och personer med funktionsnedsättning. Av både rättvise- och sysselsättningskäl måste lagarna för anställning sluta diskriminera de med färre år på arbetsplatsen, som i regel har svårast att hävda sig på arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsreglerna tudelar arbetsmarknaden i fasta och tillfälliga jobb och uppmuntrar fast anställda att inte byta jobb, på ett sätt som bromsar både individers och företags utveckling.

Centerpartiet förespråkar en modell där spelreglerna för arbetsmarknaden i mesta möjliga mån fastställs mellan arbetsmarknadens parter i stället för genom lagstiftning. Det skapar en flexibel och långsiktigt hållbar arbetsmarknad och flyttar makten närmare dem som berörs. De regler som ska omfatta arbetsmarknaden ska bygga på rättvisa. De ska i lika hög grad skydda de som inte har jobb och har svag ställning på arbetsmarknaden som de som har fast anställning. Därför bör turordningsregler inte omfatta de mindre företagen och turordningslistor utgå från de anställdas kompetenser, inte anställningsår. För att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt och stärka svenska företags konkurrenskraft är det viktigt att arbetsmarknadens parter stärker företagens möjligheter till omställning. Därför vill Centerpartiet utvidga det undantag från turordningsreglerna som gäller för företag med upp till tio anställda. Dessa företag kan i dag undanta två medarbetare som anses särskilt viktiga för företagets utveckling från turordningsreglerna. Centerpartiet vill att turordningsundantaget ska gälla samtliga anställda på småföretag, företag med 1-9 anställda. Då kan de mindre företagen helt utgå från de anställdas

kompetenser, inte anställningsår, när det finns saklig grund för uppsägning. Det skulle ytterligare stärka de mindre företagens roll som jobbmotor i svensk ekonomi.

6. FLER UTBILDNINGSVÄGAR TILL ANSTÄLLNING

Det har länge varit betecknande för svensk arbetsmarknad att arbetsgivare inte säger sig finna den kompetens de söker, medan ungdomar lämnar skolan utan godkända betyg och fler har svårt att sadla om till ett nytt yrke.

För att ta vara på varje individs potential måste det framöver finnas en rad olika utbildningsalternativ för att maximera möjligheten att utnyttja just dess potential: yrkesutbildningar på gymnasie- och högskolenivå, akademisk utbildning med utökad yrkeskontakt, lärlingsutbildning eller vidareutbildningar på komvux eller yrkesvux. Det finns inte, som det ibland framställs, ett val mellan utbildningar som syftar till akademisk utbildning eller de som syftar direkt till praktiska yrken. Båda behövs och varje yrkesutbildning måste kunna byggas på med grundläggande behörighet för högskolekompetens. Det avgörande är att utbildningarna har verklig kvalitet.

Hur mycket arbetslivskontakt svenska studenter får under utbildningsåren skiljer sig åt kraftigt. Graden av samverkan gör stor skillnad. Studenter som läst en utbildning där samverkan med arbetslivet är god har större chans att få ett jobb inom några månader efter examen, och en större chans att få ett kvalificerat jobb. Dessutom tjänar de bättre. Stora delar av svenskt näringsliv står inför en betydande generationsväxling för såväl medarbetare som ägare. Det gäller inte minst inom industrin. Arbetet ställer i dag högre krav på teoretisk utbildning och på kvalificerad yrkeserfarenhet än tidigare.

7. ÖPPNA LÄRLINGSVÄGEN FÖR FLER

Det svåraste steget är dock att få möjlighet till anställning. Vi har idag den mest välutbildade generationen ungdomar i Sveriges historia, men också den med relativt minst yrkeserfarenhet. Många yrken, praktiska som teoretiska, kräver idag lång inläring och anpassning. Samtidigt har Sverige mycket sammanpressade löneskalor, även jämfört med våra nordiska och europeiska grannländer. Den som ska komma in på arbetsmarknaden i Sverige måste göra det med nästan samma lön som kollegor med mycket högre färdigheter och ibland även mycket bättre språkkunskaper. Samtidigt som kunskaper inte premieras, och det i många yrken är omöjligt att göra lönekarriär, så blir incitamenten mycket större att satsa på dem som redan kan sitt yrke än att anställa någon som måste läras upp. Centerpartiet har därför länge argumenterat för introduktionslöner, att vi vågar acceptera att lönerna startar på en lägre nivå under läroperioden

på en ny arbetsplats för att sedan stiga ikapp. De länder i Europa som har fungerande lärlingssystem, som Tyskland, tillhör också de som har den lägsta ungdomsarbetslösheten.

Detta koncept har prövats för ungdomar i vissa branscher i Sverige och sedermera blivit det som kallats Jobbpakten, med yrkesintroduktionsavtal (YA-jobb) där nyanställda ungdomar varvar arbete med utbildning på arbetsplatsen och där arbetsgivarna får sänkta arbetsgivaravgifter och stöd till handledning. Vi vill att denna lärlingsliknande anställningsform ska vara öppen för många flera som kan lära på jobbet, och att yrkesintroduktionsavtalen breddas till fler som står långt från arbete, som långtidsarbetslösa och utlandsfödda som vill lära sig svenska på jobbet.

Vi måste även se över hur de svenska lärlingsutbildningarna på gymnasiet kan bli mer attraktiva. I Sverige har vi sedan några år lärlingsutbildning i liten skala med svagt intresse både från presumtiva lärlingar och från företagen. En anledning till det låga intresset är att vi i Sverige talar om lärlingsutbildningen som en insats för elever som är skoltrötta eller lågpresterande. För att skapa incitament för företagen att anställa lärlingar och för att göra systemet mer attraktivt för studenter vill vi fördubbla anordnarbidraget till företagen samt se över möjligheten att ge eleverna lärlingslön motsvarande aktivitetsstödet. Det finns dessutom anledning att försöka överföra så mycket som möjligt av erfarenheterna från de tyska lärlingsprogrammen, där både ungdomar och vuxna genom företagsdriven och delvis företagsfinansierad utbildning, med hög status och höga krav på utbildningen, når fram till en certifierad yrkeskompetens och fast anställning.

Som komplement måste även studenter få in en fot på arbetsmarknaden. Centerpartiet vill därför införa ett system med studentmedarbetarskap efter dansk modell. Studenter ska kunna anställas till, exempelvis, två tredjedelar av ingångslönen hos en arbetsgivare som är i en bransch naturligt knuten till studentens utbildning. Studenterna arbetar för en lägre lön, men har i övrigt samma villkor som andra på arbetsplatsen. På det sättet får studenten meriter, erfarenheter och möjlighet att bygga karriären under högskoletiden. Systemet finns redan i Danmark och har där visat goda resultat. I Sverige används systemet redan i vissa regioner. Med goda exempel som förebild är det viktigt att arbetsmarknadens parter kan komma överens om att införa systemet brett geografiskt, inom både privat och offentlig sektor.

Sommarjobb är ofta ett viktigt första steg in i yrkeslivet för unga. Därför är det viktigt att se över de regler som gör det svårare för yngre att få olika sommarjobb, som exempelvis arbetstidslagen. Initiativkraft, drivkraft och kreativitet är egenskaper som är förutsättningar för att eleverna ska lyckas i arbetslivet. Tack vare Centerpartiet finns entreprenörskap och entreprenöriellt lärande numera i de nationella läroplanerna för grund- och gymnasieskolan, och som eget ämne i

gymnasieskolan. Allt fler universitet och högskolor väljer också att stärka entreprenörskapsinslagen i sina utbildningar. Det är något som regeringen stöttat genom särskilda satsningar inom konstnärliga utbildningar, vård och omsorg samt utbildningar där en majoritet av studenterna är kvinnor. Centerpartiet vill nu bredda den satsningen så att den når fler inom högre utbildning. Entreprenörskap ska löpa som en röd tråd genom hela utbildningstiden.

8. REFORMERA ARBETSFÖRMEDLINGEN

Den statliga arbetsförmedlingen är, trots många kompetenta medarbetare och upprepade reformförsök, en byråkrati som inte levererar. Arbets sökande är beroende av Arbetsförmedlingen. Om den upphandlar undermåliga jobbcoacher, eller på andra sätt sviker dig som arbetslös, står du ännu mer maktlös. Företagen, som däremot inte är hänvisade till Arbetsförmedlingen, väljer ofta bort den. När många nu söker arbete, samtidigt som det fortfarande finns många lediga platser, är det tydligt att Arbetsförmedlingens byråkrati inte klarar matchningen.

Vår slutsats från framgångsrika reformer i Australien och Tyskland är att den arbets sökande själv måste kunna välja vem som står för hela den arbetsförmedlande insatsen, enligt lagen om valfrihet. Arbetsförmedlingen fastställer vilken jobbpeng den arbets sökande ska få, baserat på ålder, utbildning, yrkeserfarenhet och andra kompetenser. Den arbets sökande kan sedan välja den privata, kooperativa, ideella eller statliga förmedlare som hon eller han tror har störst möjlighet att ge jobb med jobbpengen. Jobbpengen betalas ut i etapper, med ett mindre introduktionsbelopp och huvuddelen när personen hamnat varaktigt i jobb. Det skapar incitament för arbetsförmedlingar att fokusera på långsiktig sysselsättning. Möjligheter öppnar sig för arbetsförmedlare att nischa sig på olika branscher, geografiska områden och behov, vilket underlättar kompetensförsörjningen och matchningen för små företag. Genom att kontinuerligt utvärdera arbetsförmedlarna kommer de som presterar sämst att uteslutas från systemet.

Den delvisa upphandling bland privata aktörer av vissa funktioner som arbetsförmedlingen gjort hittills är inte lösningen. Makten bör ligga hos den arbets sökande och hela åtgärds paketet bör gå till den förmedlare som den arbets sökande valt.

9. JOBBINTEGRATION: STARKARE NÄTVERK, FLER INGÅNGAR

Utlandsfödda är idag en av Sveriges sämst utnyttjade ekonomiska resurser. Trots att de som sökt sig till Sverige i regel är företagsamma personer i aktiv medelålder, en del av dem med hög utbildning, har vårt land ett större gap i sysselsättning mellan utrikes och inrikes födda än nästan

alla andra länder i världen (många har tvärtom högre sysselsättning bland utlandsfödda). Detta samtidigt som stora delar av Sverige är beroende av inflyttning för ekonomisk utveckling och för att garantera välfärden; redan idag är en fjärdedel av alla läkare och tandläkare utlandsfödda.

Centerpartiets arbete med att öppna upp arbetsmarknaden är därför särskilt viktig för de utlandsfödda, som annars ställs utanför när alla villkor utgår från att de arbetssökande är färdiga med svenskt språk och utbildning. På samma sätt är villkoren för att starta och utveckla företag ofta avgörande när utlandsfödda vill bli företagare och anställa. Redan idag anställer företag drivna av invandrare över 200 000 personer i Sverige och står ofta för ungdomars första jobb.

Nyanlända behöver ingångar till de nätverk där jobbkontaktarna och delaktigheten i svenska samhället förmedlas. Den reform som regeringen genomfört där Arbetsförmedlingen får ansvar för flyktingar med utsedda etableringslotsar som skapar ”etableringsplaner” är inte i sig tillräckligt för att ge nyanlända tillgång till nätverk in i svenska samhället. Därför bör civilsamhällets roll i flyktingmottagande och jobbsökande stärkas, liksom fokus på möjligheter att praktisera på företag och få lärlingsjobb.

När personer med samma svåra situation på arbetsmarknaden samlas på vissa platser därför att det är där de har möjlighet att hyra bostad finns risken att sociala motgångar förstärker varandra och att det i synnerhet påverkar ungdomars framtidsförväntningar mycket negativt. På dessa områden, vare sig de är i stora städer eller på mindre orter, är det särskilt viktigt att skapa fler möjligheter att starta små företag, genom så kallade nystartszoner, men också att staten markerar sitt engagemang för starka skolor, närvarande samhällsservice, polis och rättsväsendet samt en konstruktiv och flexibel stadsplanering.

10. DET SKA LÖNA SIG ATT ARBETA OCH UTBILDA SIG

Skattesystemet i Sverige ska vara utformat så att det lönar sig att arbeta, utbilda sig, förkovra sig och starta företag. Endast då medger skatterna ökad sysselsättning och välstånd.

Principen måste alltid vara att det lönar sig bättre att arbeta än att leva på bidrag. Genom jobbskatteavdraget, som utformas efter de principer som Centerpartiet lanserade på 1990-talet, har det blivit lönsamt för många fler svenskar att gå från bidrag till arbete. Sverige behöver fortsätta att sänka skatterna för de med lägst inkomst, som fortfarande är bland världens högsta.

Långsiktig välståndstillväxt beror samtidigt på att Sverige har en hög utbildningsnivå och att svenskar vågar ta risken att starta nya företag. Internationellt sett lönar det sig dåligt att satsa på högre utbildning i Sverige idag. Räknar man in utebliven arbetsinkomst, marginalsatser och studieskulder är det bara i Danmark som högre utbildning lönar sig sämre ekonomiskt. Även

den som riskerar familjens ekonomi genom att satsa på att skapa ett företag belönas med att över hälften av de tilltänkta inkomsterna från risktagandet skattas bort. En vanlig missuppfattning är att det enbart är en elit på några promille av befolkningen som drabbas av de höga marginalskatterna - det är tvärtom en stor del av vanliga löntagare. Centerpartiet vill ha ett samhälle som premierar, och inte straffar, undersköterskan som vidareutbildar sig till barnmorska eller läraren som tar steget att bli rektor på skolan.

Den så kallade värnskatten värnar i praktiken ingenting om den leder till ett tapp i statsfinanserna på grund av nedgång av arbetad tid, minskad utbildning och företagande.

För att undvika att en brant skatteskala drabbar välståndsskapande insatser föreslår Centerpartiet en kombination av att flytta upp gränsen för statsskatten och att justera ned skattesatsen generellt för den statliga inkomstskatten, så att alla svenskar med några få undantag betalar maximalt hälften av sin inkomst i skatt.

11. PERSONLIGT, AKTIVT, ARBETANDE OCH DIREKT ÄGANDE

Det personliga ägandet är en förutsättning för drivkraften att förändra, förbättra och att skapa värden som kan föras över till nästa generation. Att många människor har en egen erfarenhet av att äga och driva verksamheter är en kunskapsstillgång som ger nätverk och goda lokala förutsättningar för att skapa nya företag i tider av omvandling och kriser. Skattesystemet ska premiera det personliga, direkta, arbetande, aktiva ägandet, som har starka positiva effekter för samhället, inte göra detta mindre gynnsamt än det institutionella, indirekta, passiva och anonyma ägandet. Än idag kan beskattningen på det aktiva arbetande ägandet i praktiken vara mer än dubbelt så högt som det passiva, indirekta ägandet. Skatt på delägarskap och långsiktigt ägande bör därför ses över för att gynna det personliga ägandet. Beskattningen av fåmansbolag måste bli mer gynnsam för små och växande företag. Skatten bör lättas på delägarskapet för dem som avstår lön för sitt arbete för att omvandla till ett risktagande genom långsiktig kapitalinsats i företaget, så kallade personaloptioner. Personalens långsiktiga direkta ägande och risktagande i det egna företaget kan inte beskattas högre än passivt fondsparande.

12. EN ENKLARE VARDAG FÖR LANDETS FÖRETAGARE

Företagare vill i regel fokusera på sin verksamhet; att producera, leverera och växa, istället för att lägga tid på regelkrångel. Alla "onödiga" regler är tidskonsumerande och därmed kostsamma. Särskilda avgifter som tillkommer är ytterligare belastningar för företagare. För att råda bot på detta efterfrågar företagare bland annat färre blanketter och ett enklare myndighetspråk. Centerpartiet vill dessutom se en samordning av berörda myndigheter för snabbare, flexibla

och mer serviceinriktad hantering av ärenden. Vi vill att varje rapporterings- och redovisningskrav ska utgå från det lilla företagets arbetsbörda, och därefter anpassa reglerna efter de större företagen, inte tvärtom som varit fallet historiskt. Målet är att en uppgift bara ska behöva lämnas en gång och till ett ställe. Det ska finnas en enda enhetlig väg in till myndigheterna för människor som vill starta ett bolag eller för entreprenörer som söker sin initiala finansiering. Ett sådant användarperspektiv har även varit utgångspunkten i regeringens satsning på portalen verksamt.se där flera myndigheter samlar sin service och information på en och samma plats för att göra det enklare för den som driver eller vill starta företag. Centerpartiet vill fortsätta att utveckla verksamt.se och successivt involvera fler myndigheter och aktörer i plattformen. Samtidigt kommer hälften av de regler som berör företag från EU. Därför måste vi fortsätta arbetet, i Sverige och EU, för att minska regelkrånglet.

För att göra företagande lika naturligt som anställning behöver vi också uppmuntra kombinatorer så att man kan vara både anställd och företagare på samma gång.

Mycket av det upplevda krånglet bland företagare rör komplicerade skatteregler. Även där skattesystemet erbjuder gynnsamma villkor riskerar dessa att inte utnyttjas lika av alla för att reglerna helt enkelt är för svåra att sätta sig in i. Myndigheter ska stödja företagare i dessa frågor. Skattesystemet, i synnerhet för mindre bolag, bör därför bli enklare och mer transparent. Centerpartiet anser att det med fördel går att avskaffa de skatter och avgifter som kostar lika mycket att administrera som de ger intäkter. De så kallade 3:12-reglerna för skatt på fåmansbolag har reformerats under Alliansregeringen, men behöver förenklas och förbättras ytterligare för att gynna fåmansbolag, i synnerhet växande sådana, med aktiva och arbetande ägare.

13. GRÖN SKATTEVÄXLING: MER SKATT PÅ UTSLÄPP, MINDRE PÅ ARBETE

Genom att tidigt ställa om samhället till en hållbar utveckling kan svenskt näringsliv nå konkurrensfördelar globalt. Redan idag har resurseffektivitet och lösningar för energiomställning skapat försteg för en rad svenska företag i den globala konkurrensen och därigenom ”gröna jobb”. Den svenska industrin har en stark position i arbetet för ett hållbart samhälle och denna position måste värnas. Miljödriven teknikutveckling är redan idag och måste fortsatt vara central i svensk näringspolitik. Dessutom är ett skattesystem som inte straffar utan snarare premierar värdet av arbetskraftsintensiva personliga tjänster, ett sätt att öppna fler vägar in på arbetsmarknaden.

Ekonomiska incitament, där miljöförstörare betalar för den skada de åsamkat och där det är lönsamt att göra rätt, är det mest kraftfulla sättet att mobilisera samhällets och marknadens

resurser till ekologisk omställning. De bästa skatterna är de som rättar till problem, till skillnad från skatter på arbete och företagande, som snedvrider.

Grön skatteväxling, där priset på utsläpp och annan miljöskadlig verksamhet höjs och resurserna används för att premiera omställning och sänka skatten på arbete, är därför en central del av både den ekonomiska politiken och miljöpolitiken.

Centerpartiet vill därför både i Sverige, inom EU och på global nivå öka priset på utsläpp, inte minst klimatutsläpp och koldioxid, och på miljöskadliga substanser i samhället tills dess att priset fullt ut motsvarar deras kostnad för samhället. Intäkterna kan med fördel användas för att sänka skatten på arbete, i synnerhet på mindre miljöskadliga tjänster, och premiera utveckling av ny miljövänlig teknik. Det kan innefatta premie-avgiftssystem där teknik inom en viss bransch får betala en avgift för miljöskadlig teknik som helt återförs för att finansiera premier för ny miljövänlig teknik och investeringar.

14. HÅLLBAR EKONOMISK TILLVÄXT I HELA LANDET

Jobben är avgörande för byn såväl som för stadens tillväxt. Runt om i Sverige finns kraften, de gröna företagen och jobben som är nyckeln till en långsiktigt hållbar grön omställning; maten, energin och råvarorna. Här finns också eldsjälarna som varje dag visar att det finns idéer och växtkraft.

Centerpartiet syn på frihet är att politiken ska vara så utvecklingsvänlig överallt att människor inte ska vara hänvisade till att flytta för att försörja sig. Den allmänna ekonomiska politiken ska erbjuda sådan flexibilitet att den anpassar sig till lokala villkor. Samhällskontraktet ska gälla alla och det offentliga tjänster inte reserveras till storstadsområden. Sist men inte minst ska politiken generellt utgå från små och växande företag, inte det etablerade storskaliga näringslivet. Små företag har svårare att söka upp makten och påverka beslut till sin förmån, de är känsligare för godtyckliga beslut och byråkrati och är särskilt viktiga för den ekonomiska mångfalden på mindre orter.

För Centerpartiet är det självklart att det ska finnas likvärdiga förutsättningar i alla delar av landet, så att varje region kan utvecklas av egen kraft och kan ta till vara sin unika tillväxtpotential. Ett av verktygen för att skapa utvecklingskraft i hela landet är det regionala tillväxtanslaget, som staten varje år fördelar till landets alla län och regioner. Anslaget används till projektverksamhet, som regionala företagsstöd samt som stöd till kommersiell service och bidrar till att förverkliga länens regionala utvecklingsstrategier. Centerpartiet anser att anslaget är en viktig hävstång i det regionala tillväxtarbetet, men att fördelningen av anslaget behöver

uppdateras och bli mer ändamålsenligt och transparent. Den nuvarande fördelningen är i stort sett densamma som på 1970-talet och sedan dess har det hänt en hel del i landets regioner. En ny fördelningsnyckel behöver ta bättre hänsyn till den situation som råder i dag och inte till den situation som rådde för 40 år sedan.

En levande landsbygd och konkurrenskraftiga gröna näringar är avgörande för hållbar utveckling. Det svenska jord- och skogsbruket har en viktig roll för sysselsättningen i landet.

Därtill kommer arbetstillfällena inom insats- och förädlingsled. I en värld där behovet av sunda och säkra livsmedel och biomassa ständigt ökar vill vi att Sverige ges förutsättningar att bidra fullt ut. Det svenska lantbrukets konkurrenskraft, både inom EU och gentemot övriga världen, ska därför förstärkas. Lantbruket och skogsbruket kan tillsammans med andra landsbygdsföretag bygga vidare på en turistnäring som är avgörande för arbetstillfällena i många delar av landet. Genom forskning, nya kunskaper och ny teknik kan de gröna näringarna i ännu högre grad bidra till Sveriges ekonomiska utveckling.

Jordbrukets villkor regleras idag i hög grad på EU-nivå men de gröna näringarna generellt är beroende av reformer inom alla delar av den ekonomiska politiken: regelverket och beskattningen av småföretag, kompetensförsörjningen via yrkesutbildningar och tillgång till samhällsservice och infrastruktur.

Under de senaste decennierna har det svenska jordbruket förändrats dramatiskt. Det mesta av det vi konsumerade producerades tidigare inom landets gränser, idag importeras nära hälften. Samtidigt lägger vi mindre än någonsin av vår inkomst på mat. I Sverige ställer vi höga krav på vår inhemska matproduktion, vi har ett djurskydd i världsklass och ligger i topp vad gäller miljövänlig produktion av mat. Utan våra betande djur skulle artrikedomen försvinna och markerna växa igen. Samtidigt skapar de gröna företagen många jobb på landsbygden. Centerpartiet vill därför stärka den svenska landsbygden genom ett landsbygdsprogram med bibehållen nivå samt en nationell livsmedelsstrategi.

15. LIKA VILLKOR

Centerpartiets syn är att väl fungerande och starka regioner är avgörande för en hållbar tillväxt, god service och välfärd i hela landet. Det är genom att stärka den lokala och regionala konkurrenskraften som vi skapar bättre förutsättningar för företagande, innovationer och investeringar, som tillväxtpotentialen och sysselsättningsmöjligheterna i hela landet.

Centerpartiet eftersträvar en regionalisering av Sverige som innebär att varje del av landet får ett ökat självbestämmande.

Det kommunala skatteutjämningsystemet är en hörnsten i vår strävan att ge förutsättningar för en likvärdig och god grundservice i hela Sverige och utjämna skillnader i skattekraft. Den folkomflyttning och urbanisering som äger rum gör att utjämningsystemet spelar en allt viktigare roll som garant för jämbördig service runt om i vårt land. Det som det offentliga garanterar ska vara likvärdigt för alla.

Centerpartiets mål är att flytta beslut så nära individen som möjligt. Fler ekonomisk-politiska beslut ska flyttas ned på kommunal och regional nivå, exempelvis skattebaser, samtidigt som det inte får strida mot det kommunala skatteutjämningsystemet och finansieringsprincipen.

Efter slopandet av delar av den statliga fastighetsskatten och införandet av den kommunala fastighetsavgiften betalas fortfarande statlig fastighetsskatt för fem typer av fastigheter: statlig fastighetsskatt tas fortfarande ut på alla obebyggda tomter, alla tomter med byggnad som är under nyuppförande, på kommersiella fastigheter, på industrifastigheter och på elproduktionsenheter. I de flesta andra länder är hela fastighetsskatten redan lokal eller regional. Sverige är avvikande genom att låta den vara delvis nationell. Centerpartiet vill nu gå vidare och regionalisera fler delar av den statliga fastighetsskatten i syfte att stärka den regionala beslutsnivån och regionernas möjligheter att föra en tillväxtfrämjande politik utifrån sina egna förutsättningar.

Därför föreslår Centerpartiet att intäkterna från fastighetsskatten på industrifastigheter och fastighetsskatten på elproducerande fastigheter ska regionaliseras. För att undvika negativa effekter av för högt eller lågt satta skattesatser bör nivåerna på fastighetsskatten för dessa fastigheter även fortsatt beslutas på nationell nivå, men skattemedlen flyttas till regional nivå, vilket 2013 skulle innebära att regionernas tillväxtarbete sammantaget skulle tillföras 5,5 miljarder kronor.

Frågan om decentraliserade skattebaser är komplicerad och behöver bli föremål för en statlig utredning, med utgångspunkt i en regionalisering av fastighetsskatten på industrifastigheter och elproducerande fastigheter.

16. GRUNDLÄGGANDE FUNKTIONER I HELA LANDET

Alltför många människor runt om i landet upplever service och grundläggande samhällsfunktioner som ett allt ihålligare lapptäcke. Det är inte långsiktigt hållbart. Att ha tillgång till en fungerande grundläggande service på rimligt avstånd är en förutsättning för att man ska kunna bo och verka på en ort. Vi vill inrätta en servicegaranti som innebär rätt till offentlig service i hela landet. Det innebär att vi tydliggör en lägsta nivå – ett golv – på tillgången

till samhällsfunktioner och tjänster som medborgare i Sverige har rätt till, oavsett var i landet man bor. Ett första steg på vägen mot en sådan garanti är att förverkliga den rapport om myndigheternas service i samverkan som Statskontoret presenterat. Viktiga steg mot service i hela landet är fortsatta bredbandsinsatser, en definierad rätt till postservice och uppföljning av mobiltelefonoperatörernas utfästelser om täckning.

Tillgången till kommersiell service är precis som tillgången på offentlig service en viktig förutsättning för landsbygdens tillväxt. Få människor är beredda att bo, leva och driva företag på en plats där det är ett stort och tidskrävande projekt att tanka bilen eller att köpa några liter mjölk i affären. Regeringens insatser på tillgänglighet bör fortsätta och förfinas så att effektivare incitament skapas för att fler lanthandlare, tankstationer, apotek och andra kommersiella nyckelfunktioner ska kunna utvecklas.

17. ÅTERUPPBYGG INFRASTRUKTUREN

Under lång tid har infrastruktursinvesteringar som andel av BNP minskat i Sverige, en trend som endast brutits under de senaste åren. Fortfarande är Sverige underinvesterat vad gäller infrastruktur. Samtidigt behöver transportsystemet förändras för att klara klimatomställningen. Det behövs därför ett långsiktigt lyft. Centerpartiet är övertygat om att samtliga fem transportslag, väg, järnväg, luftfart, sjöfart och IT, liksom ett blodomlopp, kompletterar varandra. Varje del av systemet måste bära och ta ansvar för vårt samhälle och för vår miljö.

Pålitliga och miljövänliga transporter blir allt viktigare i en globaliserad värld. Företag måste snabbare kunna få leveranser och skicka ut sina produkter. Samtidigt blir kraven på fungerande transporter för pendling allt högre i takt med att arbetsgivarna efterfrågar mer specifika kompetenser och arbetstagarna skaffar sig mer specialiserade utbildningar.

Det krävs mer investeringar, men statens reformutrymme är begränsat. Avkastningen på andra statliga tillgångar, som på ägande i statliga företag och på den statliga nettoförmögenheten (de statliga tillgångarna överstiger sammantaget skulderna) måste vägas mot den samhällsekonomiska avkastningen på infrastruktur, i synnerhet där staten har monopol och ensam makt och ansvar för investeringarna. Om infrastruktur har högre avkastning bör detta prioriteras framför annan statlig förmögenhet. Det är också nödvändigt att hitta alternativa finansieringsvägar för ny infrastruktur. Den privata sektorn är ofta innovativ och effektiv i att hitta optimala investeringssätt. Staten behöver hitta långsiktiga och sunda spelregler för att det privata kapitalet ska kunna bidra.

Tillgång till fast och mobilt bredband och bra mobila kommunikationer är inte bara en tillväxtfråga utan ofta också en överlevnadsfråga för företagen. Den digitala tekniken möjliggör god service som exempelvis kontakt med myndigheter och sjukvård. Det är på sikt en avgörande faktor för att människor ska ha möjlighet att bo kvar på landsbygden, men också en självklar förutsättning för att nya ska kunna och vilja flytta hit. Lokala och regionala initiativ är viktiga för att lyckas. Detta har stor betydelse för landsbygdens utveckling, både för företagande och för privatliv.

Idag har över 50 procent av de svenska hushållen och företagen möjlighet att skaffa sig ett bredbandsabonnemang med en hastighet om minst 100 Mbit/s. Enligt regeringens mål ska 90 procent av alla hushåll och företag kunna få så snabbt bredband senast år 2020. Därför vill Centerpartiet fortsätta att prioritera utbyggnaden av bredband på landsbygden. Sedan 2006 har regeringen, tack vare Centerpartiet, satsat ungefär 2,5 miljarder kronor på bredband i hela landet, främst via EU:s landsbygdsprogram. Det är en satsning som har gett resultat, men fortfarande finns mer kvar att göra.

Centerpartiet verkar för att:

1. Jobbpolitiken förstärks kraftfullt genom ett omfattande jobbpaket där skatter, regler, arbetsförmedling och utbildning alla ses över för att i samverkan maximera sysselsättningen. I detta jobbpaket bör ingå (utan inbördes rangordning):
 - a. Sänkta arbetsgivaravgifter för små och medelstora företag, fortsatt halvering av arbetsgivaravgiften för unga samt fortsatt nedsatt arbetsgivaravgift i vissa delar av landet.
 - b. Minskat sjuklöneansvar, med slopad andra sjuklönevecka som ett första steg.
 - c. Jobbpeng med möjlighet för arbetssökande att själv välja arbetsförmedlare.
 - d. Yrkesintroduktionsavtal till lägre ingångslöner och förstärkt lärlingssystem, breddade till fler branscher och fler grupper.
 - e. Fler vägar till yrkeskompetens, genom såväl teoretiska som praktiska yrkesutbildningar, på gymnasie- och högskolenivå och med möjligheter till vidareutbildning.
 - f. Reformerad arbetsrätt så att den inte sätter de svagaste på arbetsmarknaden i underläge. Turordningsregler i små företag (1-9 anställda) bör baseras på kompetens, inte anställningsår.
2. Fortsatt verka för att på sikt ytterligare sänka inkomstskatter för låg- och medelinkomsttagare samt att stärka incitamenten för investeringar i utbildning och företagsamhet, att göra de högsta skattesatserna mindre branta och stegvis sänka den statliga inkomstskatten.
3. Ytterligare förstärka fokus på jobbintroduktion för integrationen av nyanlända, med stöd till de nätverk i civilsamhället som kan förmedla mer kunskap om jobbmöjligheter.
4. Det personliga, direkta och arbetande ägandets villkor förbättras genom avdrag för investeringar och för lägre beskattning på långsiktig arbetsinsats omvandlas till delägarskap i företagets kapital (personaloptioner).
5. Påskynda både i Sverige och EU en grön skatteväxling med ökat pris på utsläpp och höjda miljöskatter och avgifter i utbyte mot premier för miljövänlig teknik och sänkt skatt på arbete.
6. Återställa de under många decennier eftersatta investeringarna i offentlig infrastruktur, med särskild tonvikt vid att stärka tillgängligheten i hela landet och klimatomställningen.

7. Fortsätta prioritera utbyggnaden av bredband på landsbygden.
8. Centerpartiet verkar för att skatteintäkterna från industriella och elproducerande fastigheter regionaliseras för en hållbar utveckling i hela landet.
9. Sverige ska ha en industripolitik som stärker konkurrenskraften inom miljödriven teknikutveckling.
10. Regioner med ökat självstyre införs i hela Sverige.